

Habacuc

Studiu asupra cărții Habacuc

NOTE INTRODUCTIVE

1. Context

Cartea Habacuc se încadrează în peisajul istoric și teologic al sec.7 î.Hr., peisaj marcat pe de o parte de decăderea lui Iuda dar și de judecata lui Dumnezeu pe de cealaltă. E momentul în care poporul ales se pregătește să ia calea robiei, în providența lui Dumnezeu, prin mâna unei superputeri care se profilează la orizont, și anume Babilonul. Ca moment istoric, acesta este timpul în care Asiria decedează ca imperiu, cel mai probabil pe vremea domniei lui Iosia (640-609 î.Hr.), lăsând un timp de răgaz în care toate popoarele subjugate speră la libertate și la schimbare. E contextul în care și Iuda speră să rămână în continuare liber și autonom și chiar să trăiască o posibilă reformă spirituală prin mâna lui Iosia.¹ Speranța aceasta, însă, are viață scurtă, la fel ca și Iosia, care iese brusc de pe scena istoriei printr-o moarte fulgerătoare. Din păcate și Iuda părăsește cu aceeași viteză traiectoria reformei și revine la starea sa constantă de păcătoșenie și de degradare, stare care în final îi va pecetlui soarta în ochii Domnului și va aduce inevitabil judecata prin robia babiloniană.

2. Repere

Ca și repere spirituale, generația profetică a lui Habacuc este generația lui Ieremia, Naum și Itefania. Este o generație de profeți care prinde un cadru sumbru, dezolant spiritual, marcat de moștenirea teribilă a lui Manase, probabil cea mai nefastă din regatul lui Iuda, în sud. E un moment de eșec spiritual și de lipsă de pocăință pe o perioadă prelungită, Manase având într-adevăr o domnie lungă (55 de ani) și plină de rele înaintea Domnului. Acesta este, din punct de vedere spiritual, cel mai tragic rege din istoria lui Iuda, și este ținut minte ca atare și pe paginile Scripturii. Este regele care duce decăderea la cote inimaginabile, și la fel sunt, din păcate și urmașii săi, fie ca vorbim de Amon sau mai tarziu de regi ca Ioiachim.

Nu la întâmplare, deci, în sec.7 î.Hr. profeții vorbesc într-un cadru mai întunecat, mai lipsit de speranță, decât este cel pe care îl prind profeții din sec.8 î.Hr. De remarcat că lipsește, de exemplu, accentul pe figura mesianică, de altfel foarte prezentă în teologia sec 8 î.Hr. la profeți ca Isaia, Mica sau Osea. Profeții secolului 7 î.Hr. se opresc mai degrabă direct la Dumnezeu. Se trece peste iluzia a ceea ce pot oferi regii lui Israel. Se resimte și se deplânge mai degrabă efectul, degradarea finală care cuprinde țara. Aceasta este ceea ce surprinde și Habacuc, nu vreun eșec specific sau o notă care să facă trimitere la vreunul dintre acești împărați. Numele profetului înseamnă îmbrățișare sau mângâiere, și într-adevăr cartea îmbrățișează speranța în Domnul. În Habacuc singura mângâiere și speranță este în Domnul, într-un context în care orice altceva este marcat de faliment spiritual.

3. Teme și accente teologice

Ca și teme, așadar, Dumnezeu domină în mod exclusiv în Habacuc, în contrast cu orice speranțe sau posibilități omenești (Hab. 3.17-19). Dumnezeu este și rămâne singura realitate care nu

¹ C. J. Barber, *Habakkuk and Zephaniah*, EvBC (Chicago: Moody, 1985), 14.

dezamăgește. Accentul poate să cadă într-adevăr pe judecată, însă tot Domnul rămâne tema centrală. El singur este Cel ce judecă dar și Cel ce dă speranță de renaștere poporului. În sensul acesta *Habacuc* vorbește într-adevăr despre judecată, însă apar și teme distincte, ca legământul lui Dumnezeu. E adevărat că profeți ca Ieremia sau Ezechiel dezvoltă mult mai explicit și complex tema unui legământ reînnoit cu Dumnezeu, însă și în *Habacuc* lucrul acesta se resimte peste tot în text.

Alte teme concrete sunt decăderea omului, fie că e vorba despre Iuda în deschiderea cărții, fie că e vorba despre Babilon mai târziu. De asemenea, este prezentă tema neprihănitului și a sfințeniei, întâi prin vederea lui Dumnezeu în slava Sa în templu, dar mai apoi și prin revelația concretă că cel neprihănit va trăi prin credință. *Habacuc* este și el un om neprihănit, un om care chiar și pe fundalul acesta întunecat e capabil să se bucure de mântuirea lui și să rămână plin de speranță, lucru afirmat cu tărie ca notă finală în carte.

4. Stil

Ca și stil sau tip de scriere *Habacuc* este o carte de meditație, în care profetul se îndreaptă mai degrabă spre Dumnezeu decât spre popor. Cartea amintește, pe lângă registrul profetic și de cărți precum Iov sau de psalmi și este scrisă într-o manieră asemănătoare, cu mult accent pe trăirile profetului. Există și în *Habacuc* așteptarea că Dumnezeu răspunde și că oferă o revelație nouă pentru profet și o încredere sporită în Domnul. Asemenea lui Iov, *Habacuc* crește până la sfârșitul cărții atât în înțelegere cât și în credința sa.

Lecția 1. Nevoia de credință în vremuri de judecată (Hab. 1.1-17)

(Iunie 04, 2020)

„Doamne, nu ești Tu din veșnicie Dumnezeuul meu, Sfântul meu?
Nu vom muri!” (1.12)

INTRODUCERE

Habacuc 1 este, într-adevăr, un capitol al credinței în vremuri de judecată. Pe de o parte, este nevoie de credință în mijlocul frământărilor și al întrebărilor. Decăderea fără de sfârșit a poporului îl frământă pe Habacuc și setează tonul cărții. De ce nu se îndreaptă poporul? De ce nu își mai atinge Legea scopul? Aparent Legea nu mai reformează pe nimeni în Iuda. De ce pare chiar și Dumnezeu să tolereze starea aceasta? Și în final, de ce, în pofida insistențelor sale, profetul pare să nu primească răspunsuri? Este o plângere care tulbură pe fundal de decădere spirituală profundă. Profetul lansează plângerea în speranța că se lansează și într-un dialog cu Dumnezeu. Habacuc 1 devine apoi, într-adevăr, un capitol al dialogului, cu intervenții intermitente, imperceptibile, când dinspre Dumnezeu când dinspre profet. Pe de cealaltă parte, credința se manifestă și printr-o latură practică în Habacuc 1. Dincolo de frământări acesta este și un capitol personal, al implicării profetului. Profetul nu filozofează abstract, ci suferă pentru starea deplorabilă a poporului. Este suferința unui om neprihănit, prins și el în soarta și în tragedia poporului. Habacuc suferă din mijlocul poporului! Pe fundalul acesta, de remarcat că profetul nu se ține distant, cu un cinism filozofic, nici nu se resemnează fără nicio speranță, ci mijlocește ca un om neprihănit.

În sensul acesta Habacuc 1 rămâne un exemplu de statornicie pentru noi și de decizii spirituale inspirate chiar și pe fundal de criză și de judecată iminentă. Soluția profetului este implicarea totală. Dacă în capitolul 3 profetul erupe clar în focul său pentru popor: „aș putea oare aștepta în tăcere ziua necazului, ziua când asupritorul va merge împotriva poporului?” (3.16b), iată că și în capitolul 1, mocnește același foc lăuntric în inima profetului:

„nu vom muri! [...] Căci cum ai putea privi Tu [...] ?” (1.12, 13b)

În concluzie, în acest capitol Habacuc nu este gata să accepte ușor nici starea spirituală a poporului și nici ceasul judecății sale. Se frământă și caută răspunsuri, dar ca un om implicat până la capăt. Aceasta este tematica și tonul capitolului.

STRUCTURĂ

Ca și structură, capitolul se împarte în 3 părți, care coincid și cu secțiunile de dialog. În prima parte Habacuc ridică aceste frământări personale către Dumnezeu. Profetul deplânge aparenta lor lipsă de rezolvare. În a doua parte, Dumnezeu răspunde, însă vorbește despre o judecată iminentă, care spre surprinderea profetului, va fi dusă la îndeplinire prin mana haldeilor, „popor turbat și iute” (1.6). A treia parte este, mai degrabă, o dilemă provocată de acest răspuns surprinzător. Dilema este mai mult pentru teologia profetului. Este o breșă în ceea ce cunoaște despre Dumnezeu și despre providența Sa. Se poate oare, ca un Dumnezeu atât de drept și de sfânt să se folosească totuși de un popor la fel de decăzut spiritual, dacă nu chiar mai rău decât Iuda?

ANALIZĂ TEXT

1. Frământarea lui Habacuc (1.1-4)

Textul începe așadar cu această frământare a lui Habacuc. Expresii cheie descriu secțiunea: *Până când? Pentru ce? De aceea...* Prin cuvinte grele, apăsătoare, asemenea psalmiștilor, profetul își varsă focul înaintea lui Dumnezeu. Problema este destul de clară. Poporul decade constant, fără să se întrevadă o ieșire din starea aceasta. De remarcat, în aceste versete, abundența de cuvinte care descriu acest fenomen: *nelegiuire, nedreptate, asuprire, silnicie, certuri, gâlceavă*. Toate cuvintele acestea repeta același refren descurajant, și anume faptul că legea nu mai sensibilizează pe nimeni în Israel. Deși aceasta este singura plângere din text, ideea funcționează mai degrabă generic, însumând toate păcatele de care se face vinovat Iuda. Concluzia este aceea de declin spiritual total. Cel rău biruie pe cel neprihănit și lucrul acesta nu mai impresionează pe nimeni în Iuda. E o notă de împietrire finală și totală în care răul s-a banalizat și păcatul nu mai sperie pe nimeni.

Lucrurile acestea sunt cu atât mai rele cu cât se poate vedea precedentul din nord, unde Domnul deja a judecat pe Israel dintr-o postură similară de păcătoșenie. Din păcate nici Iuda nu merge pe calea pocăinței, ci se îndreaptă inevitabil către judecată. De fapt, la ora la care Habacuc îndreaptă această plângere către Domnul, soarta poporului este deja pecetluită de regi ca Manase și alții care au dus poporul în prăpastie. Biblia surprinde în mod expres această realitate spirituală, faptul că păcatul ajunge mereu în ochii Domnului și că răbdarea Sa nu poate fi abuzată la nesfârșit. În mod concret, Manase trăiește acest experiment înaintea Domnului și nu scapă fără să atragă judecata și asupra poporului:

*„A zidit altare întregii oștiri a cerurilor în cele două curți ale Casei Domnului.
Și-a trecut pe fiul său prin foc; se îndeletnicea cu ghicirea și vrăjitoria,
și a ținut la el oameni care chemau duhurile și ghiceau viitorul.
A făcut din ce în ce mai mult ce este rău înaintea Domnului, mâniindu-L.
A pus idolul Astarteei, pe care-l făcuse, în Casa despre care Domnul
spusese lui David și fiului său Solomon: "În Casa aceasta și în Ierusalim,
pe care l-am ales din toate semințiile lui Israel,
vreau să pun pentru totdeauna Numele Meu." (2 Imp. 21 .5-7)*

Ce e mai trist e că și urmașii săi fac aceleași lucruri, fie că e vorba despre Amon sau despre Ioiachim. Un alt profet surprinde aceeași provocare către Domnul prin aceștia și aceeași condamnare categorică din partea Sa. Domnul îl judecă, de exemplu, și pe Ioiachim și îl judecă prin comparație cu Iosia, tatăl său care totuși a acționat prudent și neprihănit față de Domnul:

*„Împărat ești tu oare, de te întreci în cedri?
Nu mânca tatăl tău și nu bea și el?
Și totuși el făcea dreptate și judecată și era fericit!
Judeca pricina săracului și a celui lipsit și era fericit.
Nu înseamnă lucrul acesta a Mă cunoaște? - zice Domnul.
Dar tu n-ai ochi și inimă decât ca să te dedai la lăcomie,
ca să verși sânge nevinovat și să întrebuițezi asuprire și silnicie.” (Ier.22.13-19)*

Iată deci note finale, provocatoare, în împărăția lui Iuda, lucruri rele care au macinat țara de sus până jos. Interesant este și faptul că Habacuc repetă de 3 ori faptul că se vede cu ochiul liber această nelegiuire a lui Iuda. Versetul 3 este marcat de cuvinte care se referă la vedere: 1) profetul este lăsat să vadă nelegiuirea, 2) Dumnezeu însuși se uită la nedreptate, și iarăși, 3) sub ochii profetului se întâmplă toate aceste lucruri îngrozitoare (1.3). Sentimentul transmis prin această repetiție este unul de spectator uluit, care vede și nu poate opri sau nu poate interveni într-un spectacol sinistru. De aici și dorința intensă

de a-L vedea pe Dumnezeu implicat într-un mod decisiv și vizibil în drama lui Iuda. Este momentul în care Habacuc se oprește din lamentare, tocmai pentru că așteaptă acest răspuns hotărât, implicat, din partea lui Dumnezeu.

2. Răspunsul lui Dumnezeu (1.5-11)

Probabil că cel mai semnificativ aspect al răspunsului lui Dumnezeu este că acesta surprinde. Trebuie remarcat în această secțiune că Dumnezeu nu mai vorbește despre reformă în Iuda. Prin câteva cuvinte cheie, Domnul arată că S-a mutat de pe acum mai degrabă pe judecată. Apare în text tema gravă și ireversibilă a judecării lui Dumnezeu, ca realitate spirituală care chiar se întâmplă în istorie și nu rămâne doar o amenințare verbală. Un cuvânt interesant aici este, de exemplu, termenul *katafronetai*, termen care apare în traducerea din Septuaginta, însă nu și în textul românesc.² Cuvântul înseamnă disprețuitor, puțin gânditor, și este un cuvânt de condamnare către popor. Termenul deja anticipează tema judecării în planurile lui Dumnezeu:

„Aruncați-vă ochii (*disprețuitorilor, puțin gânditorilor*) printre neamuri și priviți [...]” (1.5)

Iată, deci, confirmare dar și temă nouă, sensibilă, în răspunsul lui Dumnezeu. Versetul 5 aduce note și mai explicite de judecată:

„[...] voi face o lucrare pe care n-ați crede-o, dacă v-ar povesti-o cineva!
Iată, voi ridica pe haldei, popor turbat și iute, [...]” (1.5-6a)

Răspunsul nu doar că anunță judecata, dar se și mută de pe acum pe acțiunile lui Dumnezeu. Dacă Iuda a avut spațiul său pentru acțiune și a perseverat în rău și Dumnezeu se mișcă suveran pe scena istoriei și răspunsul Său surprinde adevărul acesta. Accentul se mută mai degrabă pe providența lui Dumnezeu în istorie, pe acțiunile pe care El le consideră necesare și pe care le aduce la îndeplinire pe scena omenirii. Textul trimite, de exemplu, spre viteza cu care Dumnezeu îi ridică pe babilonieni la putere. Doar cu câteva decade în urmă nimeni nu știa de Babilon, doar ca poporul acesta să se ridice acum, la Cuvântul Domnului și să devină o superputere care în câteva generații va domina fulgerător zona Babilonului, Siria, Palestina și Egiptul. La fel de interesantă este și ieșirea lor din scenă, cu aceeași viteză uluitoare cu care au și venit. Într-adevăr, brațul Domnului este cu atât mai uimitor cu cât Domnul ridică și smerește popoare, după cum are nevoie ca să își ducă la îndeplinire planurile Sale.

În al doilea rând, surprinde alegerea sau metoda lui Dumnezeu - El va judeca pe Iuda prin mâna unui popor decăzut spiritual. Pe lângă o descriere poetică în text, în care sunt menționate calități războinice, babilonienii nu ies în evidență cu nimic bun în ceea ce privesc lucrurile spirituale. Lucrul acesta este cu atât mai intrigant cu cât Dumnezeu însuși o confirmă despre haldei. De remarcat aici, însă, și invitația lui Dumnezeu către profet de a privi în ansamblu – „*printre neamuri*” (v.5). Este cadrul care va da sens alegerilor Sale și care nu va lăsa nimic de dorit în ceea ce privește Caracterul Său, sau mijloacele Sale.

Iată, însă până atunci, un răspuns năucitor, care creează o breșă în înțelegerea profetului. Cum se poate ca un Dumnezeu drept și sfânt să folosească un popor la fel de corupt și cu aceeași nevoie de a fi pedepsit de Domnul. Este un răspuns care provoacă pe de o parte mirarea profetului și pe de cealaltă anticipează lecții adânci care îl așteaptă pe Habacuc în capitolele 2 și 3; sunt lecții care în final vor duce la maturizarea sa în credință.

² Palmer, O. Robertson, *Books of Nahum, Habakkuk and Zephania*, (NICOT), 303 (Kindle Edition)

3. Reacția profetului (1.12-17)

Dacă este ceva ce domină reacția profetului, atunci cu siguranță că aceasta e uimirea, consternarea. Profetul este consternat nu atât de faptul în sine, că Dumnezeu va judeca, cât de mijloacele alese de El. Există, într-adevăr, în răspunsul său și o îngrijorare legată de judecată. Față de posibilitatea reală ca Iuda să fie înghițit cu totul în procesul acesta, versetul 12 amintește Domnului de promisiunile legământului Său; este un garant pe care profetul îl invocă pentru ca poporul să nu dispară când intră pe mâinile Lui Dumnezeu. Profetul nu contestă că poporul merită judecat, ci mai degrabă implora mila Domnului în proces:

„Doamne, nu ești Tu din veșnicie, Dumnezeul meu, Sfântul meu? Nu vom muri!” (1.12)

Iată insistența profetului, Iuda nu va muri pentru că Domnul Își aduce aminte de promisiunile Sale. Domnul va judeca, însă din veșniciei El este și Dumnezeul lui Israel. Va judeca în cadrul legământului, unde Se îndură totuși mereu de Israel. Însă, dincolo de această teamă, restul versetelor până la final se referă mai degrabă la consternarea profetului vis-a-vis de alegerea lui Dumnezeu. Unii văd chiar o dilemă profundă aici, un moment de cotitură în care Habacuc poate fie să cadă în deznădejde, fie să continue și să spere într-un răspuns nesperat din partea Domnului.³

Într-adevăr, ce reiese clar din text este faptul acesta, că Habacuc nu își ascunde deloc uimirea că în spatele unui popor cu adevărat crud, capabil de o violență extremă, se va afla, de fapt, Dumnezeu, care va privi și Își va atinge scopurile prin ei. Versetele de final surprind aceasta uimire profundă a profetului:

„Doamne, nu ești Tu [...] Sfântul meu...?” (1.12)

„Ochii Tăi sunt atât de curați... ,” (1.13)

„Cum ai putea privi Tu [...] și să taci ...,” (1.13)

„Vei face Tu...,” (1.14)

În concluzie, capitolul 1 se termină tot cu o frământare, deși unele lucruri devin extrem de clare pentru profet, precum implicarea lui Dumnezeu sau iminența judecății. Dacă un lucru devine clar aici acesta este cu siguranță faptul că Domnul răspunde categoric și că nu trece cu vederea păcatul omului. Se poate să nu înțelegi întru totul căile Sale, dar nu se poate să nu observi că Domnul este Suveran și că judecă fără părtinire în istorie. De remarcat, însă și impresia generală că atât Habacuc cât și ceilalți oameni ai lui Dumnezeu au nevoie să crească în înțelegere și să se maturizeze în credință. Tema rămâne pentru capitolele următoare însă, unde Domnul îl conduce în mod suveran și pe Habacuc către acest scop final.

ÎNTREBĂRI

1) De ce crezi că Iuda a ajuns într-o stare deplorabilă, precum cea pe care o deplânge Habacuc?

.....

2) Crezi că lucrurile acestea se pot repeta și în generația noastră? Cum le poți recunoaște?

³ Heflin, Nahum, Habakkuk, Zephaniah, and Haggai, 87

.....

 3) Crezi că tema judecății rămâne la fel de valabilă și pentru generația de astăzi?

.....

 4) Pare îndreptățită consternarea profetului față de ceea ce descoperă Dumnezeu ca fiind planul Său?

.....

 5) Ca și exercițiu practic, cum crezi că poți ajunge să discerți spiritual? De ce ai avea nevoie de lucrul acesta?

.....

 6) Ce lucruri poți să aplici și tu în rugăciune, după modelul lui Habacuc?

APLICAȚIE

Ca și aplicație putem să învățăm, printre altele, din exemplul personal al lui Habacuc. Habacuc nu este doar un om preocupat de soarta poporului ci și un om greu spiritual. Pe de o parte, putem să ne întrebăm și noi ca și Habacuc cum stau lucrurile în generația noastră. Însă dincolo de întrebări, Habacuc își cunoaște foarte bine generația și timpurile. La fel de bine cunoaște și Legea cât și calea rugăciunii.

Acesta este un subiect care ar trebui să ne preocupe și pe noi din plin. Ești un creștin dedicat ca și Habacuc? Lucrul acesta este foarte bun, dar ești și un om al rugăciunii? Aceștia sunt oamenii care mijlocesc cu adevărat pentru popor, oameni deprinși cu discernământul dar și cu rugăciunea; oameni care se frământă pentru popor dar care știu și Scripturile. Subiectul merită atenție, mai ales dacă vrem să înțelegem cu adevărat oamenii lui Dumnezeu, de pe paginile Scripturii.

Noi trăim cu o pasivitate periculoasă, în care implicarea poate nici nu este pentru noi. Însă și Habacuc, dincolo de a fi profet, este doar un om neprihănit pe care îl consumă dragostea pentru Domnul și pentru popor. Sunt, cu siguranță, aspecte care i se aplică doar lui, însă sunt și lucruri valabile pentru noi toți aici. Greutatea aceasta spirituală ni se aplică și nouă, tuturor. Aceasta rămâne ținta finală, indiferent cât de greu avansăm către ea. Învățăm, de exemplu, că nici Habacuc nu are toate răspunsurile, însă aceasta nu îl oprește să ajungă înaintea Domnului. Rugăciunea celui neprihănit rămâne la fel de eficientă chiar și când nu are toate răspunsurile; la fel și greutatea reală a unui om al lui Dumnezeu, chiar dacă nu poate face alte lucruri pentru popor. Lucrurile acestea rămân la fel de valabile pentru oricine vrea să lucreze cu putere în generația sa.

Lecția 2. Nevoia de credință în vremuri de abuz și de idolatrie (Hab. 2.1-20)

(lunie 11, 2020)

„Dar cel neprihănit va trăi prin credința lui.” (2.4b)

INTRODUCERE

Dacă Habacuc 1 este un capitol al frământărilor, Habacuc 2 este un capitol al descoperirilor. Dumnezeu nu este în niciun fel nedrept în a folosi Babilonul ca pe un instrument de pedeapsă pentru Iuda. Însă, profetul nu primește doar o explicație pe tema aceasta. Capitolul 2 este mai degrabă o revelație despre condiția universală a omului, indiferent dacă este vorba despre iudei sau despre haldei. În sensul acesta discuția despre Babilon devine o discuție despre om în general. De remarcat expresia generică „Vai de cel...” din text, cât și concluzia general valabilă din final:

„ [...] tot pământul să tacă înaintea Domnului!” (2.20)

De altfel, aceasta este o realitate pe care profetul o poate asocia cu ușurință și cu Iuda și cu faptele sale. De remarcat, de exemplu, trecerea subtilă în text, de la persoana a treia la persoana a doua, textul invitând parcă la comparație. Sunt aceleași fapte de care se face vinovat și Iuda în dreptul său. Nu doar Babilonul ridică cetăți cu sânge, regii lui Iuda fac același lucru în Ierusalim. Acest sens universal este valabil și pentru noi astăzi. Textul arată până la urmă aceleași fapte condamnabile de care ne facem cu toții vinovați în ochii Lui Dumnezeu.

În contextul acesta, începe să aibă sens și providența lui Dumnezeu, care judecă în realitate aceleași păcate, fie că este vorba de Iuda acum sau de Babilon în viitor. Păcatul este o realitate spirituală care va primi mereu același răspuns din partea Domnului.

Tot în capitolul 2 vine și confirmarea clară că nu există nicio umbră de îndoială cu privire la Caracterul Lui Dumnezeu. Domnul rămâne Sfânt ca întotdeauna, chiar și în mijlocul situațiilor complicate și neclare. Mai mult, Domnul distinge în continuare între cel neprihănit și cel rău. Cel neprihănit va trăi prin credința lui, chiar și în vremurile de judecată. Acestea sunt lucruri care primesc atenție în capitolul 2.

STRUCTURĂ

Ca și structură, capitolul este organizat în jurul a cinci secțiuni, toate marcate de câte o exclamație de blamare sau de plângere: „Vai de cel [...]”. Versetele care încep în felul acesta (v. 6 „Vai de cel ce adună [...]”, v.12 „Vai de cel ce zidește [...]” etc.) lansează incursiuni în universul spiritual al omului decăzut, evidențiat în cazul de față prin cazul babilonienilor.

Ca și stil, textul pendulează constant între a arăta faptele dar și urmările acestora. În prim plan sunt faptele Babilonului care par de succes, însă în spatele lor sunt realități spirituale înfricoșătoare. Dacă, pe de o parte, acesta zidește o cetate, aceasta este totuși zidită cu sânge, dacă strânge bogății, în spatele lor se află popoare jefuite, dacă acesta stă semeț și mândru, în realitate nu a făcut altceva decât să își construiască rușinea casei sale. Deși sunt multe lucruri aici, concluzia este aceeași. În spatele acestor fapte este un singur ciclu neîntrerupt de păcate și de fărâdelegi, care strigă până la ceruri după vremuri de judecată.

Acesta este firul roșu care organizează multe detalii din text. Într-o manieră simplă, printr-un contrast izbitor - o simplă propoziție - adevărata bucurie se regăsește la cel neprihănit. Și în Habacuc, ca și în orice alt context asemănător din Biblie, cel neprihănit va trăi prin credința lui (2.4).

Construcția capitolului aduce aminte, așadar, atât de *Proverbele lui Solomon* cât și de *Cartea Psalmilor*. În astfel de texte se evidențiază atât condiția omului păcătos cât și neprihănirea celui credincios.

ANALIZĂ TEXT

1. Certitudinea judecății Domnului (2.1-3)

Capitolul 2 începe cu un cadru în care profetul vine ca și lov, să primească o revelație mai adâncă de la Domnul. Departate de a fi un lucru de condamnat, acesta este un lucru pe care ar trebui să îl căutăm și noi în relația cu Domnul. Habacuc nu este certat pentru curajul său, nici pentru dilemele pe care le are, dimpotrivă, este acceptat și invitat în acest cadru adanc:

„M-am dus la locul meu de strajă și stăteam pe turn ca să veghez
și să văd ce are să-mi spună Domnul și să-mi răspundă la plângerea mea.” (2.1)

În contextul acesta răspunsul nu întârzie să apară, chiar dacă Domnul vorbește în primul rând de judecată. Mențiunea nu este nici aleatorie și nici de trecut cu vederea. Judecata este de săpat pe table de piatră, după cum și Legea Domnului a primit aceeași atenție solemnă la Muntele Sinai. Mulți văd aici o corelare perfectă între Lege și judecată, lucruri care evidențiază aceeași sfințenie a lui Dumnezeu. Gândul ar fi către Habacuc că același Domn care dă Legea se apropie și să judece cu aceeași certitudine. Discuția despre păcat nu este una locală, nu este doar despre Iuda sau despre Babilon. Domnul ține tot pământul responsabil față de Legea Sa. Habacuc este chemat să se uite în statura universală a lucrurilor lui Dumnezeu.

2. Realitatea universală a idolatriei omului (2.4-20)

E interesant că Babilonul nu este creditat ca un cunoscător de Lege, și totuși se face la fel de vinovat față de Dumnezeu. Este aceeași idee, că Domnul este suveran peste tot pământul și față de toți oamenii. Textul, de asemenea, începe și se termină cu aceeași nelegiuire universală a omului:

„nu este fără prihană în el” (2.4)

„Tot pământul să tacă înaintea Lui [Domnului]” (2.20)

În contrast cu acesta, Domnul rămâne separat în sfințenia Sa: „Domnul este în Templul Lui Cel Sfânt” (2.20). Iată dimensiunea reală a lucrurilor, și cadrul fixat de Dumnezeu. Aici este invitat Habacuc să înțeleagă despre căile lui Dumnezeu. Între aceste paranteze de început și de final, se discută despre păcat, într-un context în care nu mai este vorba despre Babilon sau despre Iuda, ci într-unul în care toți oamenii se fac vinovați față de Domnul. În cadrul acesta se discută despre diverse păcate.

2.1 „Vai de cel ce adună ce nu este al lui!” (2.6-8)

Omul acesta nu doar că strânge cu nesăbuița tipică celui din Proverbe. Nu este vorba doar de lăcomie aici, nici măcar despre mandrie și atât. În cazul de față, Babilonul, ca un singur om, strânge cu violență și răspândește moarte în jur, exact ca și Locuința Morților. Accentul aici este mai degrabă pe această violență pe care o sădește peste tot în jurul său.

Însă, omul nelegiuit își plantează germeii propriei distrugerii în aceleași fapte. Exact ca și în Proverbe, faptele îl urmează îndeaproape în judecată. De remarcat, în text, paralelismul dintre fapte și răsplată. Același om, căruia i se îngâmă sufletul în versetul 4 va suferi și batjocura din versetul 6. Cel ce a distrus popoarele în versetul 5 va păți la fel din mâna popoarelor în versetul 7. Concluzia repetă același adevăr și pentru noi astăzi. Cel ce a păcătuit în felul acesta va fi pasibil de aceeași pedeapsă din mana Domnului, cu o simetrie aproape perfectă.

2.2 „Vai de cel ce strânge câștiguri nelegiuite!” (2.9-11)

Dacă mai sus cel nelegiuit pare să nu perceapă efectul faptelor sale, în cazul de față acesta încearcă deliberat să evite nenorocirea, plasându-se departe de ea. Este mentalitatea celui ce nu renunță la păcat ci mai degrabă încearcă să scape nepedepsit pentru faptele sale. Este omul care își pune cuibul sus pe munți, pentru protecție. Ideea aceasta este una de semeție dar și de protecție. Este siguranța falsă pe care omul nelegiuit o construiește pentru el.

Însă, tocmai în mijlocul casei sale, piatra din mijlocul zidului strigă. Iată un mijloc poetic de a arăta că omul își poartă nelegiuirea în suflet, în realitate. Nu există acea siguranță reală în fața păcatului, pe care cel nelegiuit, în nebunia lui, să o construiască. Nu poți să te urci nici tu pe înălțimi ca să scapi de păcat și de consecințele sale.

2.3 „Vai de cel ce zidește o cetate cu sânge!” (2.12-14)

Ca și mai sus, tema continuă aparent cu aceeași idee. În realitate, însă, există o progresie în text, care acum culminează cu menționarea lui Dumnezeu. Omul poate persista în nelegiuirea lui însă nu se poate ascunde de ochii lui Dumnezeu, nici nu se poate pune în siguranță față de judecata Lui. Din clipa în care Domnul S-a hotarat asupra acestor lucruri, popoarele lumii se ostenesc pentru foc, simbol inevitabil al judecării (v.13).

Iată centrul cărții Habacuc, realitatea aceasta că Dumnezeu nu este nici absent și nici nu trece cu vederea păcatul omului. Dimpotrivă, tot pământul va fi luminat de slava lui Dumnezeu, care se va manifesta din plin. Păcătoșenia universală a omului nu va face decât să facă să strălucească mai tare slava lui Dumnezeu, care va acoperi pământul, după cum apele mării acoperă pământul cu valurile sale. Este fundalul pe care strălucește neprihănirea lui Dumnezeu și implicit și nevoia de judecată pe de cealaltă parte.

2.4 „Vai de cel ce dă aproapelui său să bea!” (2.15-17)

Omul nu este marcat doar de violență și de lăcomie, din păcate. Imoralitatea este o altă dimensiune fundamentală a decăderii omului. Babilonul, este și rămâne în Scriptură un etalon al destrăbălării și al desfătării în plăceri, al beției ziua în amiaza mare. Reprezentativă aici este și petrecerea lui Belșatar din Daniel; acesta este surprins și judecat chiar în mijlocul beției sale, când cere vasele din Templul Domnului ca să bea din ele și să le întineze astfel. În aceeași manieră și omul de aici se desfătează în mijlocul păcatelor sale.

Interesantă aici este și nota de inițiere a altora în rău, chiar cu o nuanță abuzivă, de manipulare. E o dorință expresă a Babilonului să ducă și pe alții în beție ca să profite apoi de vulnerabilitatea unui om îmbătat.

Deși este vorba despre societatea statelor aici, exemplul acesta servește la fel de bine și pentru individ. Este același fenomen în care omul învață pe om la rău, fără frică și fără rușine. Aici se poate resimți și ecoul din Romani 1, al celor care nu doar că fac răul dar și găsesc de buni pe cei ce îl fac și se întovărășesc la rău. Ca și în Romani, lucrul acesta nu se poate sfârși decât în judecata lui Dumnezeu: „Îți va veni și ție rândul să iei paharul din dreapta Domnului” (v.17).

2.5 „Vai de cel ce zice lemnului: “Scoală-te!”” (2.18-20)

Nelegiuirea Babilonului constă și din idolatrie, un păcat condamnat la fel de tare ca și restul, peste tot în Vechiul Testament. Descrierea de aici seamănă cu cea făcută de Isaia, într-un text asemănător (Isa.44). Accentul este pe inutilitatea și nebunia de a-ți face un idol care nu ajută cu nimic în final. Nici aurul, nici argintul și nici iscusința cioplitorului nu trezesc idolul la viață. Dimpotrivă, în Isaia, de exemplu, omul nu vede în orbirea lui că o bucata de lemn a fost arsă în foc pentru pâine, alta pentru a se încălzi și că din același lucru perisabil el își face un idol:

*„Niciunul nu intră în sine însuși, și n-are nici minte, nici pricepere să-și zică:
„Am ars o parte din el în foc, am copt pâine pe cărbuni, am fript carne
și am mâncat-o: și să fac din cealaltă parte o scârbă?
Să mă închin înaintea unei bucăți de lemn?”
El se hrănește cu cenușă, inima lui amăgită îl duce în rătăcire,
ca să nu-și mântuiască sufletul și să nu zică:
"N-am oare o minciună în mână?" (Isa.44.19-20)*

Este o orbire totală aici. Omul nu înțelege că lucrurile acestea nu slujesc sufletul în niciun fel. Lucrul acesta rămâne la fel de valabil și astăzi, când oamenii au schimbat doar obiectele, însă în realitate vorbim despre același fenomen spiritual. Omul își iubește în continuare lucrurile sale în detrimentul lui Dumnezeu. Din păcate, însă, omul nu observă că a decăzut sub nivelul său: se închină creației până la cele mai simple obiecte, lucruri care au cea mai banală întrebuintare. Este nebunia idolatriei, însă este nebunia care face cu aceeași putere victime și astăzi. Nu există cu adevărat o emancipare aici, ci doar o schimbare de decor, însă omul cară constant în inima aceste porniri.

Iată deci că și Habacuc condamnă acest rău al idolatriei. În timp ce idoli nu au duh de viață în ei, Dumnezeu este în Templul Lui cel sfânt. Dumnezeu este viu și glorios și în locul potrivit de laudă și închinare. Templul este locul pentru devoțiunea omului, în prezența eternă a Domnului.

Câteva lucruri merită menționate în concluzia capitolului. În primul rând, Habacuc primește o imagine mult mai amplă despre om și despre nelegiuirea lui. Blamările acestea au un ecou universal, textul vorbind de multe ori direct la persoana a doua. Este un deget ce arată direct spre audiență. În al doilea rând, dacă un lucru devine clar acesta este cu siguranță prăpastia eternă dintre Dumnezeu și om. Dumnezeu rămâne veșnic în slava și în sfințenia Lui, pe când omul se scufundă în nelegiuirea lui. În condițiile acestea judecata lui Dumnezeu este inevitabilă și rămâne dincolo de orice dubii o concluzie corectă din partea lui Dumnezeu; la fel și îndurarea Lui la vederea neprihăririi.

ÎNTREBĂRI

1) De ce crezi că unor profeți ca Habacuc sau Iona, li se pare nedrept când Domnul este gata să judece?

.....

2) Ce crezi că învață Habacuc din această revelație a Domnului? Ce poți aplica de aici în trăirea ta?

.....

3) Ce înveți din condiția universală a omului? Dar despre sfințenia Lui Dumnezeu?

.....

4) Ce ecouri vezi între Evanghelie și capitolul 2 din Habacuc?

.....

5) Ca și notă practică, putem să ne întrebăm aici ce rol are învățătura în viețile noastre. La ce îl ajută pe Habacuc să înțeleagă lucruri adânci, în timp ce se roagă? La ce ne ajută și pe noi să înțelegem bine Scriptura în timp ce ne trăim viața de credință, fie că e vorba de rugăciune sau de o altă experiență?

.....

APLICAȚIE

Ca și aplicație, poate ne gândim că acesta este un capitol mai descriptiv. Poate că pare și un capitol plin de teologie și într-adevăr este. Însă merită să observăm aici, dincolo de acest lucru, tipicul întâlnirilor cu Dumnezeu. Ce se poate întâmpla în rugăciune? Se poate să ne surprindă Dumnezeu cu realități incomode? Se poate să ne adâncească în cunoașterea Lui? Se poate să ne testeze credința? Se poate să ne schimbe perspectiva? Iată lucruri care pot și care se vor întâmpla în rugăciune. Poți spune că îl cunoști pe Dumnezeu în felul acesta în viața ta de rugăciune?

Rugăciunea la Habacuc este o experiență profundă, care îl transformă. Simți și tu că ieși transformat de aici? Simți că ieși copleșit din prezența Domnului? Dacă nu, merită să te întrebi ce fel de întâlniri ai tu cu Dumnezeu. Ce anume îți dă putere și profunzime în viața ta de credință? S-ar putea să observăm cu ocazia aceasta că o astfel de experiență a rugăciunii ne rămâne străină în realitate.

Lecția 3. Siguranța binecuvântării într-o lume cu necazuri (Hab. 3.1-19)

(lunie 18, 2020)

„Domnul Dumnezeu este tăria mea;
El îmi face picioarele ca ale cerbilor și mă face să merg pe înălțimile mele” (3.19)

INTRODUCERE

Față de capitolele precedente, Habacuc 3 nu mai reține acel ton al frământărilor sau al descoperirilor. Dialogul încetează, nu se mai pun probleme noi și nici nu mai rămâne ceva de lămurit. Contextul capitolului este mai degrabă cel al concluziilor, și chiar al implicării profetului. Departe de a fi resemnat sau deznădăjduit, Habacuc își canalizează trăirile de pe acum în rugăciune și în mijlocire față de Dumnezeu, poate cu atât mai mult cu cât înțelege mai bine căile Sale. Capitolul rămâne însă dominat de impresia puternică pe care descoperirea lui Dumnezeu o lasă în sufletul profetului. În aceeași măsură, capitolul este dominat și de o notă optimistă. Credința testată a profetului nu doar că supraviețuiește dar se și revigorează în lumina promisiunilor lui Dumnezeu și a intervențiilor Sale înfricoșate din trecut, pentru popor.

STRUCTURĂ

Ca și structură capitolul este scris în maniera unui psalm, precum psalmii lui David. Versetele 1 și 19, de altfel, conțin acele instrucțiuni tipice psalmilor, către muzicieni. Asemănarea este însă mult mai relevantă prin multitudinea de stări exprimate în acest gen de text. Ca și psalmii, Habacuc 3 trece printr-o serie întreagă de stări, de la teamă sfântă la uimire față de puterea Domnului, la mijlocire pentru îndurare și până la bucuria mântuirii din final. Aceste stări dau și împărțirea pe secțiuni, după cum urmează: *Prescript (3.1), Petiție sau cerere a profetului (3.2), Descrierea măreției Domnului (3.3-15), Mijlocirea pentru popor (3.16) și Bucuria nădejdi în Dumnezeu (3.19-20)*.

ANALIZĂ TEXT

1. Prescriptul. Rugăciunea proorocului Habacuc (3.1)

Deși acest verset nu pare decât o indicație în text, el are cu siguranță și o încărcătură spirituală. De remarcat, de exemplu, similitudinea cu deschiderea din începutul cărții, din capitolul 1: „*proorocia descoperită profetului Habacuc*” (1.1) Cu siguranță că acestea marchează momente sau etape definitorii ale cărții, însă împreună dau și o imagine de ansamblu. Avem aici un exemplu de răspuns echilibrat, în

care profețiile nu sunt niște filozofări abstracte, impersonale ci se termina cu mijlocirea profeților și cu cufundarea lor în rugăciune pentru popor.

De asemenea, textul acesta extrem de simplu - „Rugăciunea lui Habacuc” - face probabil trimitere directă și la ultimul verset din capitolul 2. Acolo, descoperirea Domnului se încheie în Templul Său cel sfânt, un loc și o atmosferă potrivite pentru ca Habacuc să se apropie acum, în rugăciune. Experiența este, de altfel, tipică întâlnirilor cu Dumnezeu din Scriptură. Cel ce se întâlnește cu Dumnezeu iese mereu mai pătruns de Slava Sa și mai conștient de propria-i nimicnicie. Omul încheie întotdeauna prosternat și copleșit de prezența lui Dumnezeu.

Era de așteptat ca și Habacuc să trăiască în finalul cărții experiența aceasta de copleșire, după cum o trăiește și Isaia în Templu sau Iov la finalul cărții sale. Versetul ne face într-adevăr conștienți de schimbare în timp ce pătrundem și în capitolul 3.

2. Petiția profetului (3.2)

Profetul răspunde cu o nouă mijlocire către Dumnezeu. Revizitarea Slavei Domnului cât și amintirea căilor Sale minunate, aduce cu sine și o speranță nouă de îndurare. Dacă există o noutate în capitolul 3, cu siguranță că aceasta este speranța pe care profetul o regăsește tot în Domnul. Poate că Habacuc începe de la teamă și groază sfântă. Judecata și Caracterul lui Dumnezeu inspiră o astfel de reacție potrivită. Însă și mila și îndurarea vin tot din Slava lui Dumnezeu. Habacuc nu trebuie să improvizeze aici ci doar să-și amintească de mila Domnului din trecut, față de popor. De fiecare dată când Domnul S-a apropiat de popor, El S-a apropiat și cu milă și îndurare. Lucrul acesta dă speranță chiar și într-un context delicat ca cel al judecății.

Profetul mijlocește deci, la fel de potrivit și cu îndurarea Domnului. Dorința sa este ca Slava lui Dumnezeu să se manifeste din nou și în zilele sale. Acesta este temeiul renașterii lui Iuda.⁴ Poporul renaște de fiecare dată când este vizitat de Dumnezeu prin intermediul lucrărilor Sale minunate. Aproximarea lui Dumnezeu, în toata grozavia ei, va aduce judecată dar tot aici este și speranța pentru îndurare.

O astfel de teologie completă, echilibrată rămâne și pentru noi astăzi probabil cea mai mare nevoie. Avem nevoie să rămânem echilibrați atât față de Domnul, cât și față de semenii la rândul nostru. Judecata dar și îndurarea rămân împreună Slava lui Dumnezeu cât și modelul corect și pentru noi, atunci când relaționăm cu ceilalți, indiferent de situație și de context.

3. Măreția Domnului (3.3-5)

Dacă versetul 2 insistă pe teamă dar și pe ideea de îndurare, secțiunea aceasta reia tema Slavei lui Dumnezeu. Habacuc evocă în stilul multor momente din Vechiul Testament această vizitare grozavă și înfricoșată a lui Dumnezeu. Momentul seamănă izbitor cu apropierea lui Dumnezeu de la Muntele Sinai, din Exod 19. În Habacuc avem, însă, cea mai amplă teofanie din Vechiul Testament.⁵ O teofanie implică o revelație a lui Dumnezeu, de multe ori trimitând clar către exodul din Egipt și către darea înfricoșată a Legii.⁶

Deși nu sunt menționate foarte explicit aici, Habacuc invocă deci momente în care Dumnezeu intervine decisiv pentru poporul Său. „Domnul vine” (3.3) este un cuvânt cheie, în timp ce Teman și Paran sunt zone din sudul lui Iuda, zone prin care Domnul a condus poporul prin pustie, către Țara Promisă.⁷ Natura care se cutremură și ea la apropierea Domnului amintește, de asemenea, de Muntele Sinai, cu

⁴ Roberts, *Nahum, Habakkuk, and Zephaniah*, 131.

⁵ Achtemeier, *Nahum—Malachi*, 56

⁶ Gowan, *The Triumphant of Faith in Habakkuk*, 74.

⁷ Barker, Henneth L. & Bailey, *Micah, Nahum, Habakkuk, Zephania*, New American Commentary, vol.20.

munții care fumegă la descoperirea Slavei Sale. Habacuc așteaptă și acum ca și atunci să se manifeste Domnul în toata Slava Sa. Doar o astfel de intervenție aduce poporului și judecata dar și speranța de renaștere.

Habacuc încheie secțiunea cu același gând. Va fi judecată în apropierea Domnului, însă va fi și mult așteptata izbăvire pentru popor. Versetul 12 menționează, de exemplu, foarte explicit zdrobirea neamurilor, în sensul de vindecare a lui Iuda. Versetele 13 și 14 aduc tema și mai aproape. Domnul va ieși ca să izbăvească pe poporul Său (3.13) și ca să străpungă pe cei ce se năpustesc peste Iuda (3.14).

În concluzie avem aici un psalm, o teofanie amplă care evocă intervenții dramatice ale lui Dumnezeu. Amintirea acestora nu este doar în teorie, aceste intervenții sunt mereu o sursă legitimă de încurajare și de speranță și pentru astăzi. Acesta este și pentru noi astăzi temeiul real al rugăciunilor biblice, după Voia Domnului. Domnul vizitează și generațiile prezente cu aceleași intervenții glorioase după un tipar veșnic, al Caracterului Său binecuvântat. Există speranță pentru Habacuc să se uite în trecut și să ceară de la Domnul pentru generația sa, aceleași lucruri binecuvântate.

4. Mijlocirea pentru popor (3.16)

Versetul 16 devine în acest context încă o dată o dorință clară, arzătoare după izbăvire. Există, într-adevăr, în continuare o așteptare a judecății care vine. Profetul trăiește și aici, la final de carte, la fel de intens și de realist ca și la început aceeași așteptare înfricoșată a judecății. Toate verbele și stările de aici trimit către același consum personal prin care trece profetul. În cuvinte și în imagini destul de plastice există clar o visceralitate a acestei frici, e o stare pe care se poate de reală, care îl consumă în continuare pe profet:

„Mi s-a cutremurat trupul [...]”

„Mi se înfioară buzele”

„Îmi intră putrezirea în oase”

„Îmi tremură genunchii [...]”

Departă însă, de a fi o lipsă de credință sau ceva contradictoriu aici, aceasta este poate și doza de realism pe care ne e greu să o surprindem sau să o acceptăm în realitate. Ori iată că în Habacuc aceasta nu este nici minimalizată și nici trecută cu vederea într-un mod nerealist. Habacuc nu ascunde în rugăciune și în concluziile sale lucrurile incomode din voia lui Dumnezeu. Însă, trăirile acestea, care consumă, nu anulează cu nimic marile promisiuni ale lui Dumnezeu. Nu anulează nici dreptul nostru de a ne agăța de ele, lucrul pe care îl face și Habacuc aici, în finalul cărții:

„Căci aş putea aștepta în tăcere ziua necazului,
Când asupritorul va merge împotriva poporului?” (16)

5) Bucuria nădejzii în Dumnezeu (3.17-19)

Concluzia capitolului prelungește și ea aceeași idee. Accentul în final nu este nici pe frică, nici pe resemnare. În final ajungem tot la o stare a profetului, însă una care diferă radical față de cea de la început. În loc de teamă și de frustrare, apare speranța și credința. Lucrurile acestea sunt posibile nu pentru că s-au schimbat datele problemei ci pentru că s-a schimbat percepția profetului. Și motivul schimbării este mereu același: întâlnirea cu Dumnezeu. Habacuc crește până la sfârșitul cărții, și din apropierea lui de Dumnezeu vin toate soluțiile. Dacă întărește ceva picioarele profetului și le pune pe stâncă, acesta este Domnul (3.19). Într-un rând aici este toată concluzia lui Habacuc.

Este normal ca de aici în continuare să predomine mai degrabă bucuria profundă a mântuirii. Poate că măslinul nu va înflori și poate că vița nu va da rodul viei, însă bucuria mântuirii rămâne neatinsă și neștirbită de aceste nenorociri. În vizitarea Lui înfricoșată în diverse ceasuri ale istoriei, Dumnezeu va aduce și acum ca și altădată speranța îndurării. Mărturiile trecute cât și Slava Domnului dau curaj inimii să se ancoreze în promisiunile lui Dumnezeu. Sunt promisiuni testate și în trecut și care dau aceeași fundație sigură și astăzi.

Soluția găsită de Habacuc nu este nici în meritele popoarelor în istorie, nici în negarea păcatului sau a judecății iminente care îi urmează, ci în Slava lui Dumnezeu care aduce cu sine orice speranță de răscumpărare.

Cartea este o consemnare a acestui adevăr și rămâne și pentru noi astăzi același model de inspirație și de călăuzire, în timp ce mijlocim pentru generația noastră.

ÎNTREBĂRI

1) Ce anume îl face pe Habacuc să spere la sfârșit în îndurarea Domnului? Cum ajută amintirea faptelor Domnului să găsești curaj pentru prezent?

.....

.....

.....

2) La ce ne ajută să ne axăm și pe aspectele incomode, dacă acestea rămân parte din voia Domnului?

.....

.....

.....

3) Există o corelație între a cunoaște bine Scriptura și a mijloci în rugăciune? În ce fel ajută cunoașterea rugăciunea?

.....

.....

.....

4) Care sunt beneficiile apropierii lui Dumnezeu în viața ta? Cazul lui Habacuc este un caz special sau o experiență normativă pentru creștin? Ce anume ni se aplică și nouă de aici?

.....

.....

.....

5) Ce rol au promisiunile lui Dumnezeu în viața ta? Poți să spui că îți modelează sau că ți-au modelat în vreun fel viața de până acum? Dacă nu, cum crezi că își găsesc rostul și scopul în viața de credință?

.....

.....

.....

APLICAȚIE

Ca și aplicație, cu siguranță că ne putem gândi la mijlocire. Dacă mai devreme atingeam tema exemplului personal sau tema aprofundării în rugăciune, aici putem să ne gândim și la tema mijlocirii. Ne apropiem cu adevărat de semenii noștri? Simțim și noi cum simte Habacuc, care se cutremură pentru popor? Simțim la fel de mult și pentru bisericile noastre? Știm să ne consumăm în rugăciune pentru lucrurile acestea? Adevărata neprihănire nu înseamnă doar forța exemplului personal ci și orientarea către ceilalți. Maturizare înseamnă să ajungi conștient și de ceilalți din biserică și din societate. De multe ori vorbim despre aceste lucruri, însă cei mai mulți dintre noi nu ajung să trăiască experiențele acestea. S-ar putea să ajungem inevitabil oamenii care știu și care totuși nu mijlocesc. Însă, aplecarea către frați și apoi către semenii sunt semne ca te maturizezi în Cristos. Merită să te analizezi în lumina unor astfel de realități.

Lecția 4. Importanța credinței și neprihăririi în Romani și Habacuc

(Iunie 25, 2020)

„Eu tot mă voi bucura în Domnul, mă voi bucura în Dumnezeu mântuirii mele! (Hab. 3.18)

„Căci mie nu mi-e rușine de Evanghelia lui Hristos; fiindcă ea este puterea lui Dumnezeu pentru mântuirea fiecăruia care crede.” (Rom. 1.16)

TEME COMUNE

Există câteva teme și afinități între Habacuc și Romani. Contextele celor două cărți diferă și totuși acestea se reunesc pe teritoriul teologiei, a temelor pe care le dezbat. Habacuc primește din partea Domnului nu doar o viziune pentru vremurile sale ci adevăruri eterne ale lui Dumnezeu. Adevărurile acestea servesc apoi ca fundament și pentru alți autori biblici, care scriu, la randul lor, alte Scripturi. În sensul acesta câteva teme din Habacuc sună extrem de asemănător cu argumentele dezvoltate de Pavel în Romani.

1. Neprihănire

Probabil că aceasta este prima temă care ne vine în minte, Pavel citând în Romani 1.17 din Habacuc 2.4: „cel neprihănit va trăi prin credință”. Găsim deci și în Habacuc, într-o formă incipientă, tema glorioasă a Evangheliei și anume că există într-adevăr o neprihănire care se capătă prin credință. Pavel poate construi aici pe precedent biblic, pe același adevăr etern al îndurării lui Dumnezeu, îndurare descoperită acum pe deplin în Cristos. Ca și în Habacuc, credința joacă un rol crucial la Pavel, mai ales că acum taina finală a lui Dumnezeu a fost descoperită. Neprihănirea prin credință își găsește expresia deplină în lucrarea lui Isus Cristos. Habacuc nu avea această revelație deplină a neprihăririi prin credință în Cristos, însă cartea sa este un preambul perfect pentru ca Pavel să poată elabora despre aceleași adevăruri.

Textul din Habacuc îl ajută pe Pavel, mai ales într-un context în care viața bisericii se modelează în afara sinagogii și a iudaismului. Habacuc dă legitimitate ideii de neprihănire prin credință, mai ales vis-a-vis de tăierea împrejur sau de alte obiceiuri iudaice. Orice formă de neprihănire vine doar din Dumnezeu, și acum lucrul acesta e clar ca lumina zilei în jertfa lui Cristos. Habacuc ajută și în sensul că Pavel poate fi privit cu încredere, pentru că este în continuitate cu Scripturile și nu aduce ceva nou, străin de spiritul lor. Neprihănirea în Cristos este o dezvoltare firească și completă a neprihăririi descrise deja în Habacuc și în profeții Vechiului Testament.

2. Universalitatea păcatului

Fără îndoială că o altă temă amplă din Romani este universalitatea păcatului. Chiar din capitolul 1 Pavel oferă această vedere amplă a istoriei, în care omenirea zace în întregime în păcat și este vinovată față de Dumnezeu. Tema are iarăși un ecou clar în Habacuc, unde Dumnezeu îi arată același adevăr profetului. Nici aici nu este vorba doar despre iudei sau haldei, ci despre om în general: „tot pământul să tacă înaintea Domnului.” (2.20)

Încă o dată, deci, Pavel poate să facă o aplicație proaspătă și relevantă pentru generația sa, chiar dacă de data aceasta în istorie este vorba despre iudei și despre neamuri. Și aceștia au păcătuit la fel de mult și sunt la fel de vinovați față de Domnul, fără nicio distincție între ei. După o nouă argumentație în

care Pavel vorbește pe rând și despre unii și despre ceilalți, concluzia seamănă izbitor cu cea din Habacuc. Pavel surprinde exact același contrast ca și Habacuc: „Dimpotrivă, Dumnezeu să fie găsit adevărat, și toți oamenii să fie găsiți mincinoși” (3.4). Același gând se regăsește și mai târziu în epistolă, fiind un pilon extrem de important. Pe el clădește Pavel argumentul credinței, în afara meritelor: „Fiindcă Dumnezeu a închis pe toți oamenii în neascultare, ca să aibă îndurare de toți. (Rom.11:32).

Iată concluzia uimitoare a lui Pavel și este una care seamănă izbitor cu cea din Habacuc: la sfârșit nu rămâne nimeni merituos față de Dumnezeu. Și în vorbele lui Habacuc, și în vorbele lui Pavel se regăsește același adevăr etern. Tot pământul este vinovat înaintea Domnului prin căderea în păcat. Tot pământul să tacă înaintea Domnului, în timp ce El rămâne sfânt și separat în Slava Sa. De aceea, va concluziona și Pavel la fel de clar: „Căci toți au păcătuit și sunt lipsiți de Slava lui Dumnezeu. (3.23)

3. Judecata lui Dumnezeu

Cred că se poate recunoaște deja o structură pe care Pavel clădește și care împrumută din plin din temele mari ale lui Habacuc. Judecata rămâne și ea un al treilea element major, atât în Habacuc cât și în Romani. Dacă în Habacuc ea este la fel de necesară pentru că face parte din Caracterul Sfânt al lui Dumnezeu, la fel de mult își găsește locul și în Romani, unde aceeași mânie sfântă a lui Dumnezeu se manifestă din cer împotriva oricărei necinstiri a Numelui Său (1.18). Mai mult, întrebarea lui Pavel din Rom.3:5 reia aceeași întrebare sau dilemă legată de judecată. Ca și Habacuc care simte o nedreptățire în ideea de judecata prin haldei, Pavel ridică aceeași idee de nedreptate pe care poate o resimt oamenii: „Nu cumva Dumnezeu este nedrept când Își dezlănțuie mânia? (Vorbesc în felul oamenilor.)” (3.5)

Dacă Habacuc primea revelația aceasta că Dumnezeu este drept și va judeca fără părtinire, fie că e vorba despre iudei fie că e vorba despre babilonieni, la fel de mult Pavel arată universalitatea judecății lui Dumnezeu.

Mai mult, judecata rămâne în picioare și în Habacuc cât și în Romani. După cum Iuda va trece pe aici, la fel și în Romani mânia veșnică a Lui Dumnezeu rămâne peste oricine face răul.

Acestea sunt adevăruri identice atât în Habacuc cât și în Romani și e normal să fie așa. În spatele lor se află același Duh Sfânt care l-a insuflat atât pe Habacuc cât și Pavel să vadă lucrurile acestea. Aceasta nu este nimic altceva decât promisiunea făcută chiar de către Domnul Isus ucenicilor, că Duhul Sfânt va aduce, odată cu venirea Sa, o astfel de claritate și înțelegere deplină bisericii:

„ [...] când va veni El (Duhul Sfânt), va dovedi lumea vinovată în ce privește păcatul, neprihănirea și judecata.” (Ioan 16.8)

La fel și cu privire la Cristos:

„Când va veni Mângâietorul, Duhul adevărului, are să vă călăuzească în tot adevărul; căci El nu va vorbi de la El, ci va vorbi tot ce va fi auzit și vă va descoperi lucrurile viitoare. El Mă va proslăvi, pentru că va lua din ce este al Meu și vă va descoperi. Tot ce are Tatăl este al Meu; de aceea am zis că va lua din ce este al Meu și vă va descoperi.” (Ioan 16.13-15)

Pavel poate, astfel, să le explice pe deplin în persoana lui Isus Cristos, taina finală din planul lui Dumnezeu. Revenind, însă, la judecată, iată că și ea este o realitate inevitabilă, care își găsește locul în revelația finală a lui Cristos.

4. Îndurarea lui Dumnezeu

O altă temă grea, fundamentală, care își găsește o expresie puternică în cele două cărți, este și cea a îndurării. După cum Habacuc găsește motive de bucurie în îndurările Domnului, tot așa și Pavel găsește în îndurarea finală și nemeritată în Cristos o bucurie și o eliberare fără seamăn. Dacă Habacuc revizitează fapte divine glorioase din trecut, care au în ele îndurarea lui Dumnezeu, Pavel se uită proaspăt la Cristos, taina lui Dumnezeu din aceste ultime zile. La sfârșit Dumnezeu ne-a vorbit prin Fiul Său, însă și Acesta nu a făcut decât să slăvească pe deplin pe Tatăl, punând în lumină aceeași îndurare a Sa. Nu este nimic nou sau care să contrazică frumusețea îndurării Domnului, pe care au înțeles-o din plin și profeții din vechime.

Iată, deci, tot atatea teme și idei care vin să dea unitate și continuitate Scripturilor, și e normal să fie așa. În spatele lor stă un singur adevăr și o singură Persoană glorioasă și slăvită. Slava lui Dumnezeu umple cu adevărat pamantul odată cu venirea Domnului Isus și la fel de mult extinde cunoștința deplină a Fiului Său.

Departate însă de a fi ceva nou, Dumnezeu, în providența Sa, a anunțat și a pregătit lucrurile acestea din cele mai vechi timpuri, prin profeții Săi, în istorie. Acestea rămân toate o singură mărturie prețioasă a aceluiași Dumnezeu minunat și îndurător, care cheamă toate generațiile pe rând la El, prin credință:

*„Gustați și vedeți ce bun este Domnul!
Ferice de omul care se încrede în El!” (Ps.34.8)*

BIBLIOGRAFIE

- Achtemeier, Elizabeth, *Nahum - Malachi - Interpretation, Bible Commentary For Teaching And Preaching*, John Knox Press, 1986.
- Barber, Cyril J., *Habakkuk & Zephaniah, (Everyman's Bible Commentaries)* Moody Publishers, 1985.
- Barker, Kenneth, *Micah, Nahum, Habakkuk, Zephaniah: An Exegetical and Theological Exposition of Holy Scripture (The New American Commentary)*, 1998.
- Heflin, Boo, *Nahum, Habakkuk, Zephaniah and Haggai (Bible study commentary)*, 1986.
- Gowan, Donald, *The Triumph of Faith in Habakkuk*, Wipf and Stock, 2009.
- Robertson, O. Palmer, *The Books of Nahum, Habakkuk, and Zephaniah (New International Commentary on the Old Testament)*, 1990, Kindle Edition.